

M. 67. 47

nón.

Adam Rutherford og Sigurður Nordal í sambandi við íslenska sögu og ~~fortíð~~ — *fránu*

I.

Í EINHVERJU blaði sá jeg að minnst var á Adam Rutherford, og að visu ekki þannig, sem oss Íslendingum er skylt að gera. Því að meiri Íslands- vinur en Adam Rutherford hef ir aldrei verið. Hann var í grein þessari kallaður enskur, en mjer er kunnugt um að hon- um er ekkert vel við að svo sje gert. Breskur væri skárri. Átt Rutherfords er kunn skotsk landamæraætt. Og ekki mun það spilla að vita að þar er um að ræða móðurætt Walter Scotts, er einn frægastur hefir verið af Skotum á síðari öld- um, og sá breskra skálda, sem einna mestar mætur hefir haft á Íslendingasögum.

Adam Rutherford er mikill lærdómsmaður og skarpvitur, svo að ólíklegt virðist að annar eins maður mundi slíka rækt hafa lagt við píramídafræðina ef ekki væri þar einhvern mjög merkilegan fróðleik að hafa. En ekki ætla jeg að gefa í skyn, að jeg hafi neitt vit á þeim fræðum. Það sem mjer þykir svo stórmerkilegt um Rutherford er, að hann heldur því fram, að þessi örsmáa þjóð sem vjer Íslendingar erum, muni þó reynast hin þýðingar mesta fyrir framtíð alls mann- kynsins. Og hvað sem píra- mídanum mikla líður, þá verð ur það ekki vjefengt, að Adam Rutherford hefir sannspár reynst um stórtíðindi þau sem orðið hafa á þessum áratug.

II.

Það er nú að vísu svo, að þessi einstæða bók Landnáma, vekur þegar grun um, að því fólki, sem er ættað eins og þar segir, gæti verið eitthvað merki lagt hlutverk ætlað, eitthvað framyfir það, að lifa þó af á landi sem á köflum hefir kom ist eins nálægt því að vera mönnum óbyggilegt, og Ísland. Fremur held jeg þó, að þá skoðun Rutherford, að íslensku þjóðinni sje stórkosilegt hlutverk ætlað, sje að rekja til spámannlegrar andagiftar, en þekkingar á íslenskri sögu. En til er ljómandi bók, rituð af ágætri þekkingu á íslenskum söguheimildum, þar sem þessi skilningur á íslensku þjóðinni, að henni sje stórkostlegt hlutverk ætlað, virðist a. m. k. liggja svo nærri, að búast hefði mátt við, að Rutherford væri

þar getið. Bók þessi er „Íslensk menning“, eftir próf. dr. Sigurð Nordal. Dr. Nordal talar um „árin sem nú eru að liða“ eins og „örлагastund“ og „ný aldamót“. Og efast jeg ekki um að það sje rjett. En þar sem hann heldur, að svarið við spurningum þeim sem hann setur fram í þessu snildarverki sínu, muni ekki fást fyr en í fjarlægri framtíð, verð jeg að vera á öðru máli, því að jeg hygg nú einmitt að þess sje skamt að biða, að koma muni í ljós svo að vel megi skilja, hvað þessi „nýju aldamót“ þýða.

18. okt.

Helgi Pjeturss.